

KidZ Health Castle: Informatie voor de ouders Hospitalisatie voor een nazicht constipatie

Beste patiënt en ouder

Constipatie is een veel voorkomend en vaak miskend probleem. Oplossen van het probleem vraagt geduld en volharding. Samen zoeken we naar een oplossing door het probleem multidisciplinair aan te pakken. Het doel is terug een vlot, natuurlijk stoelgangpatroon te bekomen en herval in de toekomst te vermijden. In deze informatiebrochure verduidelijken we de term constipatie, geven we toelichting over het behandelingstraject in het ziekenhuis en tips voor thuis.

Wat is normale ontlasting?

Normale ontlasting is vrij zacht en soepel. Het kost geen moeite om deze ontlasting kwijt te raken. Ontlasting bestaat uit onverteerde voedselresten, darmbacteriën en water. De ontlasting is meestal licht- tot donkerbruin van kleur. Door voeding kan ontlasting een andere kleur krijgen. Zo wordt de ontlasting rood door het eten van bietjes of groen-zwart na het eten van spinazie. Ontlasting die te veel water bevat, is dun of brijachtig. Als ontlasting te weinig water bevat is deze droog en hard.

Jonge kinderen hebben vaak brijachtige ontlasting. U hoeft zich daarover geen zorgen te maken. Veel kinderen hebben elke dag ontlasting. Sommigen zelfs een paar keer per dag. Er zijn ook kinderen die niet elke dag stoelgang hebben. Dit is allemaal 'normaal', want elk kind is anders. Kinderen vanaf de leeftijd van drie jaar kunnen van drie keer per dag tot drie keer per week ontlasting hebben.

Wat is constipatie?

Constipatie ontstaat doordat ontlasting te lang in de dikke darm blijft zitten. In de dikke darm wordt vocht onttrokken aan de ontlasting. Hoe langer de ontlasting in de dikke darm zit, hoe harder en droger de ontlasting wordt. We spreken pas van verstopping als een kind minder dan drie keer per week ontlasting heeft. Dit kan gepaard gaan met een pijnlijke en/of harde ontlasting, buikpijn en/of het onvrijwillig verliezen van ontlasting in het ondergoed. Een andere naam voor constipatie is verstopping of obstipatie. Ook als het kind veel moeite heeft met maken van zijn dagelijkse stoelgang, omdat de ontlasting hard en droog is geworden, heeft het last van verstopping.

Wat zijn de mogelijke oorzaken van constipatie?

De oorzaak van verstopping is in de meeste gevallen onbekend, maar meestal is er ook geen onderliggende ziekte. We spreken dan van functionele constipatie. Te weinig drinken en/of een eenzijdig vezelarm voedingspatroon kan leiden tot constipatie. Ook weinig beweging, onregelmatig leven, stress en psychische factoren spelen mogelijk een rol. Bij kleine kinderen ligt de oorzaak meestal bij onvrijwillig of vrijwillig ophoudgedrag. Ze vergeten of willen geen stoelgang maken.

Een vezelarme voeding

Vezels stimuleren de darmbeweging en zijn nodig voor een gezonde spijsvertering en een goede stoelgang. In de darm werken vezels als een soort spons omdat ze water opnemen. Hierdoor zorgen ze ervoor dat de ontlasting zacht en soepel blijft. Vezels zitten bijvoorbeeld in groenten, fruit, volkoren producten, zemelen, bruin brood en muesli.

Te weinig drinken

Voldoende drinken is nodig voor een soepele ontlasting en een goede stoelgang. Te weinig drinken kan harde en pijnlijke ontlasting veroorzaken. Sommige kinderen drinken bewust weinig om maar niet te moeten gaan plassen op school.

Overgang naar ander voedsel

Bij baby's kan de overgang van borstvoeding naar flesvoeding of bij het starten van vaste voeding moeilijke stoelgang of andere darmklachten veroorzaken. Dit komt doordat de darmen moeten wennen aan ander voedsel.

Het negeren van aandrang of defecatie drang

Sommige kinderen negeren het aandranggevoel en gaan niet naar het toilet. Dit gebeurt soms onbewust, omdat ze het te druk hebben met spelen of TV kijken, of onbewust. Het kan ook zo zijn dat uw kind, bijvoorbeeld op school, niet naar het toilet mag of durft als het aandrang voelt. Hierdoor blijft de ontlasting langer in de darm en wordt deze steeds harder. Als uw kind de aandrang negeert en toiletbezoek uitstelt, blijft ontlasting langer dan noodzakelijk in de dikke darm. Hierdoor kan een harde en droge ontlasting ontstaan.

Te weinig lichaamsbeweging

Regelmatig bewegen is noodzakelijk voor een goede darmwerking. Als een kind te weinig beweegt, beweegt de darm ook minder. Hierdoor blijft ontlasting langer in de dikke darm dan noodzakelijk en kan verstopping ontstaan.

Psychische factoren

Uw kind kan ook last krijgen van verstopping als:

- het te veel wordt gestimuleerd om naar het toilet te gaan
- er te veel onrust en weinig regelmaat is in het dagelijks leven
- het moeilijk mee kan op school
- het vaak gepest wordt
- er te veel van het kind verwacht wordt
- er spanningen zijn thuis, zoals ruzies of een scheiding
- het nare gebeurtenissen meemaakt, zoals een ziekte of overlijden van familielid of huisdier
- bij bepaalde gedragsstoornissen

Prikkelbare Darm Syndroom

Bij een prikkelbare darm is de darmwand overgevoelig voor prikkels en reageert hierop met krampen en pijn. De buikpijn gaat vaak samen met verstopping of met diarree. Ook kan een kind een wisselend ontlastingspatroon hebben; de ene keer is de ontlasting hard en droog en de volgende keer juist weer dun. De buikpijn verdwijnt vaak weer nadat het kind stoelgang heeft gemaakt of windjes heeft gelaten. De oorzaak van het prikkelbare darm syndroom is niet bekend. Spanning, verdriet, te weinig beweging en vezelarme voeding kunnen een rol spelen.

Andere ziekte

Constipatie kan ook heel af en toe (< 2-3 %) een verschijnsel zijn van een onderliggende ziekte. Bijvoorbeeld een aangeboren aandoening, zoals de ziekte van Hirschsprung. Bij deze ziekte ontbreken de zenuwcellen in een deel van de wand van de dikke darm. Door het ontbreken van deze zenuwcellen zijn de darmbewegingen ernstig verstoord in dat deel van de darm. Ook bepaalde voedselintoleranties (glutenintolerantie) of voedselallergieën en een schildklier problematiek kunnen verstopping veroorzaken.

Wat zijn de klachten?

De klachten bij verstopping kunnen verschillend zijn. De belangrijkste klachten zijn een te harde en vaak pijnlijke ontlasting, het onvrijwillig verliezen van ontlasting in de kleren, verminderde eetlust, buikpijn en soms urinewegproblemen zoals urineweginfecties en incontinentie voor urine. Behalve lichamelijke klachten kunnen ook psychische problemen het gevolg zijn van verstopping. Vooral wanneer de constipatie gepaard gaat met stoelgangverlies.

Hieronder worden de klachten die kunnen optreden besproken.

Moeilijk of geen stoelgang kunnen maken

Uw kind heeft met moeite slechts één of twee keer per week wat harde ontlasting. Soms komt de ontlasting zelfs nog minder dan één keer per week.

Harde ontlasting

De ontlasting blijft te lang in de dikke darm. Hierdoor wordt de ontlasting steeds droger en harder.

Pijn bij het ontlasten of het maken van stoelgang

Als gevolg van de verstopping kunnen klachten ontstaan zoals aambeien, (hemorroïde) kloofjes of scheurtjes in de anus. Dit veroorzaakt pijn bij het maken van stoelgang, soms met wat (helderrood) bloedverlies. Uw kind legt vervolgens een verband tussen stoelgang maken en pijn. Hierdoor kan het, door angst voor pijn, een toiletbezoek uitstellen. Als gevolg hiervan dikt de ontlasting te veel in en wordt hard en droog.

Buikpijn en een harde en opgezette buik

Doordat er een grote hoeveelheid harde en droge stoelgang in de darm zit, kan buikpijn ontstaan.

Overloopdiarree of paradoxale diarree

Als de darm vol blijft zitten met veel harde ontlasting, kan dunne stoelgang langs de harde ontlasting lekken. Uw kind kan dan geen stoelgang maken, maar toch zitten er telkens veegjes stoelgang, of 'remsporen' in het ondergoed. Veel mensen denken dan dat het diarree heeft. Maar eigenlijk is het tegenovergestelde aan de hand. Uw kind heeft juist last van constipatie ondanks meerdere platte en meestal slecht ruikende stoelgangen per dag.

Stoelgangverlies

Een van de meest voorkomende klachten is het verlies van stoelgang in de onderbroek. Soms zijn het gewoon remsporen (Soiling) en soms is het een grotere hoeveelheid stoelgang (Encopresis). Door de constipatie, en vooral bij ophoudgedrag zit het laatste stukje darm overvol harde bollen stoelgang. Hierdoor heeft uw kind geen bufferruimte meer om zich eventjes op te houden, maar voelt het vooral geen nieuwe stoelgang meer aankomen. Bij de minste inspanning vloeit er dan onvrijwillig wat stoelgang in de broek. Omdat het onvrijwillig is, kan uw kind er echt niets aan doen en is het sterk afgeraden om het uit te lachen, te beschuldigen of te straffen.

Verminderde eetlust

Als de darm vol blijft zitten met veel harde ontlasting neemt deze zo veel plaats in dat de maag weggedrukt wordt en de eetlust afneemt. Buikpijn kan de eetlust nog verder doen afnemen.

Psychische problemen

Constipatie kan invloed hebben op het sociale leven van uw kind. Het durft bijvoorbeeld niet meer naar school, omdat het bang is om daar stoelgang te moeten maken. In de meeste scholen kunnen de toiletten geen voldoende intimiteit garanderen, en laat de properheid soms te wensen over. Zijn er 'remsporen' in het broekje, dan kunnen er vieze geuren ontstaan. Als kinderen zich moeten omkleden voor de turn- of zwemles en andere kinderen zien de vuile broekjes, dan is dat heel erg frustrerend. Hierdoor kan uw kind gepest worden door andere kinderen. Door alle problemen kunnen kinderen zich minder goed concentreren op school.

Veel kinderen doen alsof het hen niets kan schelen dat ze vuile broekjes hebben. Dit is meestal maar schijn. Deze houding is een overlevingsstrategie omdat ze er echt niets aan kunnen doen hoewel ze zich zeer slecht voelen hierbij. Als ouders of andere mensen dan pijnlijke of negatieve opmerkingen maken gaat het kind zich dubbel zo slecht voelen.

Hospitalisatie

Soms is de constipatie zo ernstig dat, ondanks u thuis al hebt geprobeerd het te behandelen, deze thuisbehandeling onvoldoende effect heeft of zonder succes blijft. Uw kind wordt dan opgenomen in het ziekenhuis.

Doel van de hospitalisatie

- Uitsluiten van een organische of onderliggende oorzaak
- Totale lediging van de dikke darm
- Observatie, educatie, begeleiding en training door:
 - de voedingsdeskundige
 - kinesitherapeut
 - pedagoge en psychologen
 - verpleegkundigen

Diagnosestelling

De diagnose 'constipatie' wordt gesteld op basis van bevraging en lichamelijk onderzoek, daarnaast bepaalt de arts of extra onderzoek nodig is.

De behandeling

- Een volledige darmlediging of het proper maken van de darmen gebeurt door het drinken van een darmspoeloplossing. Zo nodig kan deze oplossing ook via maagsonde worden toegediend. Zo moet uw kind niet alleen deze oplossing tegen zijn zin drinken, maar kunnen we vooral grotere volumes per dag toedienen in de hoop dat de constipatie sneller opgelost zal zijn.

- Soms starten we met lavementen tot 3 maal per dag gedurende 1 à 3 dagen. Misschien ook langer in functie van het resultaat. Dit alleen wanneer het laatste deel van de darm ook helemaal vol stoelgang zit.
- Meestal wordt uw kind 2 weken opgenomen. Dat is de gemiddelde duur nodig om een darm helemaal leeg te maken. Het spreekt vanzelf dat uw kind vroeger naar huis kan als de darm sneller leeg is.
- Tijdens de lediging krijgt uw kind een vezelarme voeding, met de bedoeling minder stoelgang aan te maken tijdens de darmreiniging. Het is belangrijk dat uw kind tijdens het verblijf in het ziekenhuis, enkel en alleen de drank en de voedingsmiddelen eet en drinkt die u worden aangeboden door de medewerkers. **U brengt dus geen voeding of drank van thuis mee.** Breng uw kind, tijdens uw bezoek of verblijf, ook niet in de verleiding met andere voedingsmiddelen of dranken dan toegelaten.
- Na de darmspoeling starten we met een onderhoudsbehandeling op basis van medicatie die de stoelgang verzacht en met een pottraining.

Als je terug naar huis mag, wat kan jij doen om constipatie te voorkomen?

Drink voldoende

Soep en fruitsap mogen ook gebruikt worden.

Voor kinderen van 2 tot 6 jaar	1 liter per dag	5 volle glazen
Voor kinderen van 6 tot 12 jaar	1.5 liter per dag	7 volle glazen
Voor volwassenen of vanaf 40 kg	2 liter per dag	10 volle glazen

Als je te weinig drinkt kunnen de vezels niet voldoende opzwellen en dus ook geen zachte ontlasting vormen. De klachten kunnen dan zelfs terug toenemen. Gebruik liefst suikervrije en geen gashoudende dranken.

Eet vezelrijk

- Een gezonde en gevarieerde voeding bevat alle voedingsstoffen die je dagelijks nodig hebt. Soms is het lastig om door middel van 'gewone' voeding voldoende vezels binnen te krijgen. Er zijn tegenwoordig veel producten in de supermarkt verkrijgbaar, waaraan extra vezels zijn toegevoegd.
- De hoeveelheid vezels die je als kind per dag nodig hebt, is afhankelijk van je leeftijd, namelijk:
 - 1 t/m 3 jaar: 15 gram
 - 4 t/m 8 jaar: 20 gram (meisjes), 25 gram (jongens)
 - 9 t/m 13 jaar: 25 gram (meisjes), 30 gram (jongens)

- Onoplosbare vezels zitten vooral in volle graanproducten en noten, binden water waardoor ze uitzetten en extra volume geven aan de darminhoud.
- Oplosbare vezels zitten vooral in groenten, fruit en peulvruchten, en binden ook water om er een gel mee te vormen, waardoor de darminhoud niet alleen toeneemt, maar ook zachter wordt.
- Sommige oplosbare vezels hebben een prebiotisch effect, wat betekent dat ze de ontwikkeling van een gezonde darmflora bevorderen.
- Verschillende soorten vezels hebben een verschillend effect in het lichaam: **variëren is de boodschap!**
- Gebruik dagelijks meerdere vezelrijke voedingsmiddelen
- Beperk het gebruik van snoep, chocolade, chips... gebruik liever fruit of groenten tussendoor als alternatief.
- Eet langzaam en kauw goed.

Volle graanproducten:

- Volkorenbrood, roggebrood, notenbrood, bruine pistolets, volkoren krisprolls, knäckebröt, volkoren beschuiten...
- Vezelrijke ontbijtgranen zoals All Bran Plus, Fruit 'n fibre, muesli, loops...
- Havervlokken, havermout, lijnzaad
- Vezelrijke koeken zoals Speculoos 6 granen, Sultana, Granny...
- Peperkoek
- Zilvervliesrijst, volkoren deegwaren, aardappelen

Groenten:

- Dagelijks voldoende groenten zowel rauw, gekookt of verwerkt in soep of sap
- Regelmatig peulvruchten zoals witte en bruine bonen, erwten, linzen...

Fruit:

- Minstens 2 stukken per dag en liefst ongeschild zo mogelijk
- Regelmatig gedroogde fruitsoorten zoals dadels, vijgen, pruimen, abrikozen...
- Banaan constipeert niet

Noten en studentenhaver

Beweging en toiletbezoek

Beweeg voldoende en neem de tijd om rustig en op regelmatige basis naar het toilet te gaan in de juiste houding.

- Voldoende bewegen stimuleert de darmwerking.
- Neem de juiste toilethouding aan bij het maken van stoelgang.
- Bekijk het filmpje "Squatty Potty Unicorn" met je kind.

*Knik in de darm
Moeilijke stoelgang passage*

*Knik in de darm weggewerkt
Gemakkelijke stoelgang passage*

Verbeteren van de perstechniek

- Tijdens het persen moeten de bekkenbodemspieren ontspannen zijn. Dit doe je door buik en billen te ontspannen (“puddingbuik en puddingbillen”) en dan te drukken.

Tip: Blaas op je hand tijdens het drukken.

Neem ook eens een kijkje op www.bicap.be, de site van de Belgische Vereniging van Bekkenbodem therapeuten

Adviezen van psychologen en pedagogen

- Voor een klein kind is stoelgang maken niet altijd evident. Het lijkt alsof een deel van het kind verloren gaat en wel voor altijd. De aard van de ontlasting zelf - vuil, met een vieze geur - kan angst geven. De pijn die met de ontlasting gepaard gaat, als er beginnende constipatie optreedt, kan eveneens vrees veroorzaken.
- Een kind kan constipatie als drukmiddel gebruiken en min of meer bewust constipatie uitlokken. De allerkleinsten hebben immers geen controle op heel wat aspecten van hun leven, maar wel op hun zindelijk zijn! Bestaat er een conflict, dan kan het weigeren om kaka te doen, tegen de wil in van de ouders, een manier zijn om ongenoegen te uiten. Het is dus belangrijk om als ouder op een neutrale manier te reageren op die ongelukjes. U mag zeker niet boos worden, want daardoor zal het conflict enkel verergeren. Soms is dat moeilijk en dan kan het nuttig zijn een psycholoog te raadplegen als de constipatie zwaar begint door te wegen in de relatie.
- Voor kinderen hebben constipatie en niet proper zijn ook voordelen: de dwang om op het potje te moeten gaan verdwijnt en de ongelukjes trekken gegarandeerd de aandacht van de ouders. Daarom raden psychologen aan om het kind zichzelf te laten reinigen na een ongelukje. Dat heeft niet als doel het kind te straffen en zeker niet het te vernederen. Het is integendeel de bedoeling het verantwoordelijk te maken en te helpen om te groeien.
- Maak tijd voor een rustig en ongestoord toiletbezoek op vaste tijdstippen, 4 keer per dag, liefst kort na de maaltijd. De kans op het maken van stoelgang vergroot dan. Bij ieder toiletbezoek neemt uw kind steeds de juiste zithouding aan en blijft het minstens 5 à 10 min zitten. U kan de stoelgangkalender gebruiken als motivatie.
- Stimuleer uw kind om nieuwe gewoonten verder te zetten en houd samen vol. Het moet een routine worden!
- Beloon uw kind wanneer het zijn best doet zich aan de afspraken te houden. Maak samen een beloningslijst op, waaruit het kan kiezen. De beloning kan bestaan uit een sport-, spel-, ontspanningsactiviteit, ...
- Los van het beloningssysteem zorgt u voor positieve aandacht, prijs uw kind voor de geleverde inspanningen.
- Wees erop bedacht dat aanhoudende stoelgangproblemen een hulpkreet kunnen zijn.

Raadgevingen voor thuis

- Neem deze brochure regelmatig nog eens door.
- Houd het stoelgangpatroon van uw kind nauwlettend in het oog.
- Blijf de adviezen van de arts, diëtiste, kinesist nauwkeurig opvolgen. Stop of verander de medicijnen nooit op eigen advies.
- Het werkt motiverend voor uw kind, als u met het hele gezin overschakelt naar een gezonde levensstijl met goede eet- en drinkgewoonten.

- De stoelgangkalender vult u verder in tot uw kind terug een natuurlijk stoelgang patroon heeft. Komen de problemen terug? Herstart de kalender dan onmiddellijk.
- Stop het beloningssysteem alleen als uw kind volledig zelfstandig de training kan verderzetten.
- Beloon hem of haar daarna wel nog geregeld onverwacht, zo onderhoudt u de nieuwe gewoonte.
- Beloon uw kind maar óók uzelf voor alle geleverde inspanningen.
- Zoek tijdig hulp bij een kinderpsycholoog, of een orthopedagoog, als u merkt dat het probleem niet genoeg verbetert, telkens terugkeert en zeker als u zich ook op andere vlakken zorgen maakt.

Het behandelingsschema tijdens uw verblijf

Belangrijk is, dat tijdens het verblijf in het ziekenhuis, uw kind enkel en alleen de drank en de voedingsmiddelen eet en drinkt die worden aangeboden door de medewerkers.

NIETS ANDERS! BRENG GEEN VOEDING OF DRANK VAN THUIS MEE!

Als u als ouder bij uw kind blijft, breng het dan niet in verleiding om andere voedingsmiddelen te eten of te drinken dan toegelaten!

Fase 1

- Er wordt gestart met het geven van lavementen:
 - 3 maal per dag
 - gedurende 1 à 3 dagen of langer in functie van het resultaat.
- Thuismedicatie mag verder gezet worden.
- Uw kind krijgt zo nodig pijnstilling bij buikpijn.
- Uw kind eet enkel de RESTENARME-ziekenhuisvoeding:
 - 3 maaltijden
 - 2 tussendoortjes
 - Het gebruiken van de maaltijd gebeurt onder toezicht.
- Laat uw kind voldoende drinken:
 - 2 tot 6 jaar: 1L per dag of 5 volle glazen
 - 6 tot 12 jaar: 1,5L per dag of 7 volle glazen
 - vanaf 40 kg: 2L per dag of 10 volle glazen.
- Mogelijks volgt extra onderzoek.
- Psychologische en pedagogische ondersteuning zijn zo nodig voorzien.
- De bloeddruk wordt gecontroleerd.

Fase 2

- De darmspoeloplossing wordt gedronken of via maagsonde toegediend.
- De dosering is afhankelijk van de individuele omstandigheid en het klinische effect ervan. Dat wil zeggen dat uw kind de darmspoeloplossing zo lang moet drinken tot het duidelijk zichtbaar heldere vloeistof begint uit te scheiden.
Uw kind moet 1 tot 1,5 liter darmspoeloplossing drinken per uur, het moet dus elke 10 tot 15 minuten ¼ liter van de darmspoeloplossing snel opdrinken.
 - We starten met een restenarm ontbijt.
 - 30' à 60' na het restenarm ontbijt, begint uw kind met het drinken van de darmspoeloplossing. Zo het moet braken, plaatsen we een maagsonde.
 - Zou uw kind aanhoudend braken, wordt er een antibraakmiddel toegediend.
 - Uw kind blijft nuchter tijdens de darmlediging. Voor en na mag het een lichte restenarme maaltijd nuttigen.
 - Wanneer de darmlediging op zijn einde loopt, controleert de verpleegkundige het spoelvocht. In overleg met de arts wordt beslist of de spoeling al dan niet wordt verdergezet.
 - Nadien mag uw kind een restenarme maaltijd nuttigen.
- Uw kind eet enkel de **RESTENARME**-ziekenhuisvoeding:
 - 3 maaltijden
 - Zo nodig kan een tussendoortje
 - Het gebruiken van de maaltijd gebeurt onder toezicht
- Tijdens de darmspoeling en 's avonds na het stoppen ervan, is het verstandig om uw kind helder suikerbevattend vocht te laten drinken, zoals appelsap. Dit voorkomt dat uw kind een te lage suikerwaarde in het bloed krijgt.
- Mogelijks volgt extra onderzoek.
- Psychologische en pedagogische ondersteuning zijn zo nodig voorzien.
- De bloeddruk wordt gecontroleerd.
- **Opgelet**
 - U mag aan het geneesmiddel geen andere oplossingen of additieven toevoegen (in het bijzonder aromastoffen of suikers van welke aard dan ook). Dit kan immers een verandering van de zoutconcentratie tot gevolg hebben of kan, bij de afbraak van de toegevoegde additieven door darmbacteriën, tot de ontwikkeling van gasmengsels (wind) in de darm leiden.
 - Afhankelijk van de gezondheidstoestand en leeftijd zullen eventueel bloed- en urinetests worden uitgevoerd om te garanderen dat uw kind het geneesmiddel goed verdraagt.
 - Als u de darmspoeling niet voortzet tot het uitscheiden van heldere vloeistof uit de darm, wordt geen toereikende reiniging van de darm bereikt. Dit kan de uitvoering van diagnostische onderzoeken bemoeilijken.

Fase 3

- Toiletraining en bijhouden van een stoelgangkalender
- Opstarten van de onderhoudsbehandeling met stoelgangverzachters, eventueel laxeermiddelen.
- Voedingsadvies: u krijgt uitleg over het vezelrijk dieet en waarom voldoende drinken noodzakelijk is.
- Uw kind eet enkel **VEZELRIJKE**-ziekenhuisvoeding:
 - 3 maaltijden
 - 2 tussendoortjes
 - Het gebruiken van de maaltijd gebeurt in de keuken onder toezicht
- Zorg dat uw kind voldoende drinkt
 - 2 tot 6 jaar: 1L per dag of 5 volle glazen
 - 6 tot 12 jaar: 1,5L per dag of 7 volle glazen
 - Vanaf 40 kg: 2 L per dag of 10 volle glazen
- Mogelijks volgt extra onderzoek
- Psychologische en pedagogische ondersteuning zijn zo nodig voorzien
- Er wordt een onderhoudsbehandeling voorgeschreven

Follow up fase

- Binnen de 2 à 4 weken krijgt u, samen met uw kind, een afspraak op consultatie bij de gastro-enteroloog voor evaluatie van en vordering in de thuisstraining
- Zo nodig wordt psychologische begeleiding ambulantly verdergezet

Gastro-enterologie kinderen

Consultatie ☎ 02 477 60 61

Afspraak onderzoeken ☎ 02 477 4185

Dageenheid onderzoeken ☎ 02 477 70 94

Editie: augustus 2023

V.U.: Prof. dr. M. Noppen

Deze folder geeft enkel informatie van algemene aard. Niet alle mogelijke technieken, toepassingen en risico's zijn er in opgenomen. Volledige informatie, aangepast aan de situatie van elke patiënt, wordt door de arts / de betrokken medewerker verstrekt.